

Education and Sport Development

Department of Education and Sport Development
Departement van Onderwys en Sportontwikkeling
Lefapha la Thuto le Tlhabololo ya Metshameko

NORTH WEST PROVINCE

PROVINSIALE ASSESSERING

GRAAD 10

**GEOGRAFIE V1
NOVEMBER 2019
NASIENRIGLYNE**

PUNTE: 225

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 13 bladsye.

VRAAG 1:

- 1.1.1 B✓
 1.1.2 D✓
 1.1.3 C✓
 1.1.4 C✓
 1.1.5 A✓
 1.1.6 D✓
 1.1.7 A✓
 1.1.8 C ✓ (8 x 1) (8)
- 1.2.1 Geleiding✓
 1.2.2 Doupunt temperatuur ✓
 1.2.3 Lykant ✓
 1.2.4 Magma ✓
 1.2.5 Eksosfeer/Termosfeer ✓
 1.2.6 Sedimentêr✓
 1.2.7 Sinkliene ✓ (7 x 1) (7)
- 1.3.1 2,5 km ✓ (1 x 1) (1)
 1.3.2 Hoe hoër die voggehalte in die lug, hoe hoër is die kondensasievlak. ✓ (1 x 1) (1)
 1.3.3 8°C ✓ (1 x 1) (1)
 1.3.4 Cirrus ✓ (1 x 1) (1)
 1.3.5 Konveksiereën ✓✓ (1 x 2) (2)
 1.3.6 Klimaatstoestande: Areas met hoë temperature en vogtige lug ✓✓
     Area: Binneland van Suid-Afrika/
     Sommer reënvalstreke in Suid-Afrika ✓✓ (2 x 2) (4)
- 1.3.7 A – Cirrus✓
     B – Cumulus✓
     C – Stratus✓
     D – Stratocumulus✓
     E – Altocumulus✓ (5 x 1) (5)

- 1.4.1 Die area op die oppervlak van die aarde onmiddellik bokant die fokus word die episentrum genoem. ✓ (1 x 1) (1)
- 1.4.2 7.1 intensiteit ✓ (1 x 1) (1)
- 1.4.3 Richterskaal ✓ (1 x 1) (1)
- 1.4.4 Bepaal die aktiewe verskuiwingsones ✓✓
 Identifiseer hoë risiko areas ✓✓
 Voorspel waar aardbewings mag voorkom ✓✓
 Maak seker die nooddienste is beskikbaar ✓✓
 Bou damme op die verskuiwingslyne om skokke te absorbeer ✓✓
 Versterk bestaande infrastrukture en huise ✓✓
 Bou sterk breekwaters om kusstreke te beskerm ✓✓
 Bou aardbewingbestande geboue ✓✓
 Vroegtydige waarskuwingsisteme vir tsunami's ✓✓ (enige twee) (2 x 2) (4)
- 1.4.5 Baie mense sterf ✓✓
 Geboue het ineengestort ✓✓
 Debris (brokstukke) wat in strate geland het, het mense beseer ✓✓
 Vure kon uitbreek ✓✓
 Mense is dakloos gelaat ✓✓
 Waterpype en -infrastruktuur is gebreek ✓✓
 Gebreekte gas- en brandstofpype veroorsaak gevaar ✓✓
 Ineengestorte brûe en snelweë bemoeilik nooddienste ✓✓
 Vensters wat breek, beseer mense ✓✓ (enige vier) (4 x 2) (8)
- 1.5.1 Sonbestraling (insolasie) is inkomense kortgolfradiasie van die son ✓ (1 x 1) (1)
- 1.5.2 Refleksie ✓ (1 x 1) (1)
- 1.5.3 Opwaards ✓ (1 x 1) (1)
- 1.5.4 Absorpsie ✓ Verstrooiing ✓ Refleksie ✓ (3 x 1) (3)

- 1.5.5 Koolstofdioksied ✓✓
metaan ✓✓
CFK's ✓✓
distikstofoksiede ✓✓
water damp ✓✓ (enige twee) (2 x 2) (4)
- 1.5.6 Toenemende voorkoms van velkanker ✓✓
Leeragtige vel ✓✓
Oogsiektes soos katerakke ✓✓
Verswakte immuunsisteme ✓✓ (enige twee) (2 x 2) (4)
- 1.6.1 Suid-Atlantiese hoogdrukssel ✓ (1 x 1) (1)
- 1.6.2 1032 hPa ✓ (1 x 1) (1)
- 1.6.3 Kouefront ✓ (1 x 1) (1)
- 1.6.4 Winter ✓✓ (1 x 2) (2)
- 1.6.5 a) 16 ° C ✓✓
b) Suid-Wes ✓✓
c) Heeltemal bewolk / oortrokke / 8/8 ✓✓
d) 20 knope ✓✓
e) Geen ✓✓ (5 x 2) (10)

[75]

VRAAG 2:

- 2.1.1 Troposfeer ✓
- 2.1.2 Stratosfeer ✓
- 2.1.3 Mesosfeer ✓
- 2.1.4 Waterdamp ✓
- 2.1.5 Ultraviolet ✓
- 2.1.6 Stratosfeer ✓
- 2.1.7 Temperatuur inversie ✓
- 2.1.8 Albedo ✓ (8 x 1) (8)
-
- 2.2.1 Mantel ✓
- 2.2.2 Yster ✓
- 2.2.3 Die mens leef op die oppervlak van die aarde en plant voedsel in die grond. ✓
- 2.2.4 Mohorovicic afbreking/Moho-vlak ✓
- 2.2.5 Plate ✓
- 2.2.6 5 000 ° C ✓
- 2.2.7 Mantel ✓ (7 x 1) (7)
-
- 2.3.1 Die geleidelike verwarming van die aarde se atmosfeer a.g.v. die toevoeging van kweekhuisgasse. ✓ (1 x 1) (1)
- 2.3.2 Lewendehawe/beeste ✓✓ (1 x 2) (2)
- 2.3.3 “verwarm die aarde 20 keer vinniger as koolstofdiksied” ✓✓ (1 x 2) (2)
- 2.3.4 Dit veroorsaak indirek suurreën, ✓✓
vreemde spesies, ✓✓
verwoestyning, ✓✓
dooie sones in oseane ✓✓
giftige water ✓✓ (enige een) (1 x 2) (2)

- 2.3.5 Bespaar elektrisiteit ✓✓
 Gebruik 'n hoër standaard van elektriese apparaat ✓✓
 Koolstofbelasting ✓✓
 Energiebelasting ✓✓
 Brei vervoersisteem uit ✓✓
 Beperk die vrystelling van koolstof ✓✓
 Stel spoedbeperkings op paaie vas ✓✓
 Gebruik elektriese voertuie ✓✓
 Verminder die gebruik van bemestingstowwe ✓✓
 Brei metaanonttrekking uit ✓✓
 Verminder die produksie van CFK's ✓✓ (enige vier) (4 x 2) (8)
- 2.4.1 Alfred Wegener ✓ (1 x 1) (1)
- 2.4.2 A beweeg weg van mekaar ✓
 B beweeg ná mekaar toe ✓ (2 x 1) (2)
- 2.4.3 A Divergente grens ✓✓
 B Konvergente grense ✓✓ (2 x 2) (4)
- 2.4.4 Die plate dryf op die gesmelte mantel ✓✓
 Die aardkors is in verskeie groot stukke gebreek en dié beweeg konstant in verskillende rigtings ✓✓
 Die aardkors is in sewe plate gebreek wat rondbeweeg op die vloeibare mantel. ✓✓
 Die plate is nie vas nie en kan rondbeweeg op die vloeibare mantel. ✓✓
 (enige twee) (2 x 2) (4)
- 2.4.5 Plant- en dierelewe is soortgelyk
 Gletserafsettings in Brasilië en Wes-Afrika kom ooreen ✓✓
 Fossielreste en rotsformasies lê in lyn op die twee kontinente ✓✓
 (enige twee) (2 x 2) (4)

- 2.5.1 Wanneer die veranderinge in klimaatsisteme nuwe weerpatrone veroorsaak
wat oor n lang tydperk bly. ✓ (1 x 1) (1)
- 2.5.2 Aardverwarming ✓✓ (1 x 2) (2)
- 2.5.3 Visspesies kan uitsterf a.g.v. die temperatuurverandering in die water. ✓✓
Seelewe kan uitsterf as hul habitat verander en hul nie genoeg kos het nie. ✓✓
Vis sal nie in warmer water kan leef nie. ✓✓
Die verandering in temperatuur van die mariene ekosisteem sal daartoe lei
dat die spesies uitsterf. ✓✓ (enige een) (1 x 2) (2)
- 2.5.4 3 000 jaar / years ✓✓ (1 x 2) (2)
- 2.5.5 Oseane wat vergroot word, lei tot stygende seevlakke wat weer kan lei tot
oorstroming van kuslyne ✓✓
Veranderende neerslagpatrone ✓✓
Veranderde weerspatrone lei tot die toename van ekstreme weerstoestande ✓✓
Veranderinge in grondkwaliteit en plantegroei, ✓✓
Veranderings in ekosisteme en verlies aan biodiversiteit ✓✓ (enige vier) (4 x 2) (8)
- 2.6.1 3 500 mense ✓ (1 x 1) (1)
- 2.6.2 Die askomers het duisende diere sonder weiding en water gelaat ✓✓ (1 x 2) (2)
- 2.6.3 Saamgestelde ✓✓ (1 x 2) (2)
- 2.6.4 Aktief – bars steeds gereeld uit ✓
Rustend – toon geen teken van aktiwiteit nie, maar kan tog weer uitbars ✓ (1 x 2) (2)
- 2.6.5 Suid-Amerika ✓✓ en Australië ✓✓ (2 x 2) (4)
- 2.6.6 A Pyp/sentrale ventilasie ✓
C Gang ✓
D Plaat ✓
E Magmakamer/Batoliet ✓ (4 x 1) (4)

[75]

VRAAG 3:

3.1.1 Lewensverwagting ✓

3.1.2 Emigrasie ✓

3.1.3 Akwakultuur ✓

3.1.4 Trekfaktore ✓

3.1.5 Bevolkingsdigtheid ✓

3.1.6 Geletterdheidsvlak ✓

3.1.7 Depopulasie ✓

3.1.8 Bevolkingsverspreiding ✓ (8 x 1) (8)

3.2.1 I ✓

3.2.2 J ✓

3.2.3 E ✓

3.2.4 D ✓

3.2.5 C ✓

3.2.6 G ✓

3.2.7 F ✓ (7 x 1) (7)

3.3.1 'n Staafgrafiek, vertikaal gerangskik, wat die bevolkingsverspreiding aantoon
deur 'n kategorie soos ouderdom/geslag. ✓ (1 x 1) (1)

3.3.2 5 jaar ✓ (1 x 1) (1)

3.3.3 Konkawe profiel ✓ (1 x 1) (1)

3.3.4 Wyd ✓✓ (1 x 2) (2)

3.3.5 Baie groot jong bevolking

Hoë geboortesyfer ✓✓

Min bejaardes/

Hoë sterftesyfer ✓✓ (2 x 2) (4)

- 3.3.6 A – Afhanklikes/jeug ✓✓
 B – Ekonomies aktief/volwassene ✓✓
 C – Afhanklikes/ouer persone ✓✓ (3 x 2) (6)
- 3.4.1 Aanvraag na water oorskry die aanbod. ✓ (1 x 1) (1)
- 3.4.2 Tugela-Vaal ✓
 Oranjerivierprojek ✓
 Bergrivierskema ✓
 Lesotho-hooglandprojek ✓
 uThukela-uMahlatuze-skema ✓
 Mooi-Umgeni-skema ✓ (enige twee) (2 x 1) (2)
- 3.4.3 Dit verminder waterbronne vir gebruikers stroom-af. ✓✓
 Verrottende plante stel kweekhuisgasse vry.
 Damwal blokkeer vismigrasie. ✓✓
 Verstuur ekosisteme. (enige twee) ✓✓ (2 x 2) (4)
- 3.4.4 Maak seker dat navorsing gedoen word op alternatiewe waterbronne ✓✓
 Moedig hersirkulering van water aan. ✓✓
 Dwing wette af wat waterbesoedeling voorkom ✓✓
 Herstel vleilande ✓✓
 Verwyder vreemde plantegroei
 Voed mense op oor bewaring van waterbronne (enige vier) (4 x 2) (8)
- 3.5.1 Afnemende sterftesyfers. ✓ (1 x 1) (1)
- 3.5.2 Bevolking verminder ✓✓ (1 x 2) (2)
- 3.5.3 Die vreemdeling-immigrasie in Noorweë help teen die lae geboortesyfer ✓✓ (1 x 2) (2)
- 3.5.4 'n Lae tot negatiewe geboortesyfer ✓✓
 'n Lae sterftesyfer ✓✓ (enige een) (1 x 2) (2)
- 3.5.5 Daar sal minder mense in die ekonomies aktiewe ouderdomsgroep wees ✓✓
 Die ekonomie sal as resultaat daaronder ly ✓✓ (2 x 2) (4)

- 3.5.6 Negatief   Kulturele verskille kan stremming veroorsaak ✓✓
                          Xenofobie kan 'n probleem wees ✓✓
                          Positief   Buitelanders bring kennis en vaardighede met hulle saam ✓✓
                          Buitelanders kan nuwe vaardighede hê ✓✓
                          (Een positief en een negatief) (2 x 2) (4)
- 3.6.1 57 persent ✓ (1 x 1) (1)
- 3.6.2 57 persent ✓✓ (1 x 2) (2)
- 3.6.3 Kraanwater is meestal veilig om te drink ✓✓
                          Kraanwater is maklik bekombaar ✓✓
                          Kraanwater is meestal beskikbaar ✓✓
                          Mense kan waterverwante siektes kry as hul ongesuiwerde water drink ✓✓
                          (enige twee) (2 x 2) (4)
- 3.6.4 Mense kan diaree kry ✓✓
                          Kan ander bakterie-verwante siektes en kan sterf as gevolg daarvan. ✓✓ (2 x 2) (4)
- 3.6.5 Streng regulasies en boetes vir industrieë wat riviere besoedel ✓✓
                          Maak meer geld beskikbaar vir navorsing ✓✓
                          Beperk toegang tot damme ✓✓
                          Keer dat mense nie hul afval in die water stort nie. ✓✓ (enige twee) (2 x 2) (4)

[75]

VRAAG 4:

- 4.1.1 A ✓
- 4.1.2 C ✓
- 4.1.3 B ✓
- 4.1.4 A ✓
- 4.1.5 D ✓
- 4.1.6 C ✓
- 4.1.7 B ✓
- 4.1.8 C ✓ (8 x 1) (8)

- 4.2.1 Verdampingstranspirasie ✓
- 4.2.2 Kondensasie ✓
- 4.2.3 Neerslag ✓
- 4.2.4 Infiltrasie ✓
- 4.2.5 Afloop ✓
- 4.2.6 Grondwater ✓
- 4.2.7 Verdamping ✓ (7 x 1) (7)

- 4.3.1 'n Mens wat van een plek na 'n ander trek, veral om werk en beter lewensomstandighede te vind ✓ (1 x 1) (1)
- 4.3.2 'Brain drain' is wanneer geskoolde en opgeleide mense 'n land verlaat om elders te bly. ✓ (1 x 1) (1)
- 4.3.3 Wanneer opgeleide mense 'n land verlaat, verlaat hulle die arbeidsmark of sluit hulle besighede wat daartoe lei dat ongeskooldes werkloos raak. ✓ (1 x 1) (1)
- 4.3.4 Gebrek aan opgeleide persone om ander op te lei; werksverliese a.g.v. maatskappye wat sluit ✓✓ (1 x 2) (2)
- 4.3.5 Die verlaging van lewenstandaard ✓✓
Die verlaging van opvoedingspeil ✓✓
Die verlaging van gesondheidsorg ✓✓
Hoë misdadaasyfer ✓✓
Die waarde van die rand wat verlaag ✓✓ (enige twee) (2 x 2) (4)

- 4.3.6 (a) Die seisoenale beweging van mense met hul lewende hawe oor n kort afstand ✓✓ na hoër dele in die somer en valeie in die winter ✓✓ (2 x 2) (4)
- (b) Indie ✓✓
- Skotland ✓✓
- Switserland ✓✓
- Griekeland ✓✓
- Lesotho ✓✓ (enige een) (1 x 2) (2)
- 4.4.1 Seewater kan geprosesseer word om die sout te verwyder en dit in varswater verander, vir mense om te drink en te gebruik ✓ (1 x 1) (1)
- 4.4.2 Israel ✓ (1 x 1) (1)
- 4.4.3 Dit is baie duur ✓
- Dit gebruik baie elektrisiteit ✓ (enige een) (1 x 1) (1)
- 4.4.4 Erge droogte in die Wes-Kaap ✓✓ (1 x 2) (2)
- 4.4.5 Omgekeerde osmose (1 x 2) (2)
- 4.4.6 Oranje rivier ✓✓ (1 x 2) (2)
- 4.4.7 Die vraag in Gauteng is groter as die beskikbaarheid. ✓✓ (1 x 2) (2)
- 4.4.8 S.A. is 'n droë land met 'n lae reënval ✓✓
- S.A. het min standhoudende riviere ✓✓
- Mense gebruik nie water spaarsamig in Suid-Afrika nie. ✓✓ (enige twee) (2 x 2) (4)
- 4.5.1 a) Menslike Immuniteitsgebreksvirus ✓
- b) Verworwe Immuniteitsgebreksindroom ✓ (2 x 1) (2)
- 4.5.2 Negatief ✓ (1 x 1) (1)
- 4.5.3 3,2 ✓✓ (1 x 2) (2)
- 4.5.4 Swaziland ✓✓ (1 x 2) (2)
- 4.5.5 Destabilisering van families ✓✓
- Gesondheidsfasiliteite sukkel om die volume pasiënte te behandel ✓✓
- Versekeringsbesighede sukkel om voort te bestaan ✓✓
- Produksie en arbeidvoorsiening verminder ✓✓
- Mense is meer dikwels afwesig van werk ✓✓
- Ekonomie verswak a.g.v. mense wat siek is/sterf. ✓✓(enige vier) (4 x 2) (8)

- 4.6.1 Die aantal visse wat die wet mense toelaat om te vang ✓ (1 x 1) (1)
- 4.6.2 24 persent ✓ (1 x 1) (1)
- 4.6.3 Visvoorraad in die see is baie laag en mense wat van 'n inkomste daaruit afhanklik is, sal geen inkomste hê nie. ✓✓ (1 x 2) (2)
- 4.6.4 a) South African Sustainable Seafood Initiative/Suid-Afrikaanse Volhoubare Seekos Inisiatief ✓✓ (1 x 2) (2)
- b) Hulle het 'n sakgrootte kaart gemaak wat mense inlig oor watter vis spesies goeie voorraad het ✓✓
- Hulle voed mense op oor vis en die voorraad vis in die see. ✓✓ (2 x 2) (4)
- 4.6.5 a) 15 mm ✓
- b) 15h30 to 16h00 ✓
- c) 100 kumegs ✓
- d) 18h00 to 18h30 ✓
- e) 15h30 to 18h00 = 2 en 'n half ure ✓ (5 x 1) (5)
- [75]

GROOTTOTAAL: 225